

DINASTIA POLITICĂ BRĂTIANU (*Fii ai fiilor*)

GHEORGHE I. BRĂTIANU

STELIAN NEAGOE*

Născut la 21 ianuarie 1898, în Ruginoasa (Iași) – a decedat la 24 aprilie 1953, în penitenciarul din Sighetul Marmației.

Fiul lui Ion I. C. Brătianu și al Mariei Moruzi (fosta soție a Principei Dimitrie Cuza, fiul cel mare al Domnitorului Alexandru Ioan I Cuza).

Primele cursuri școlare le-a urmat în particular, după care și-a dat bacalauratul (în anul 1916) la Liceul Național din Iași. Licențiat al Facultății de Drept a Universității din Iași. În anii 1920-1921 și-a continuat studiile la Universitatea Sorbona și la École Pratiques des Hautes Études din Paris. Doctor în Litere (1920) al Universității din Paris și doctor în Filosofie (1923) al Universității din Cernăuți.

Cadru didactic – de la asistent la profesor titular – la Facultatea de Filosofie și Litere a Universității din Iași (1923-1940). Transferat la București, la Catedra de Istorie Universală a Facultății de Litere, i-a succedat astfel lui Nicolae Iorga. Decan al Facultății de Litere a Universității din București (1941-1943), profesor la Școala Superioară de Război (1942-1943), director al Institutului de Istorie Universală „Nicolae Iorga” din București (1941-1947).

* Cercetător științific I, dr. la Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale „Ion I. C. Brătianu” al Academiei Române.

La izbucnirea Războiului pentru întregirea României (1916), tânărul Gh. Brătianu s-a angajat voluntar în Regimentul 2 artilerie; în anul 1917 a urmat cursurile Școlii de ofițeri de rezervă, luând apoi parte la luptele de pe valea Troțușului (1917) și din Bucovina (1918) – unde a fost în două rânduri rănit.

După douăzeci și cinci de ani, la intrarea României în Războiul pentru reînțregire, Gh. Brătianu s-a înrolat din nou în armată, luând parte la campania din Bucovina (iunie-octombrie 1941), ulterior și la cea din Crimeea (august 1942).

Însemnările personale privind participarea sa la cele două războaie se află în volumele: *File rupte din cartea războiului*; *Notes sur un voyage en Crimée*.

Membru corespondent (din 2 iunie 1928), titular (din 28 mai 1942) al Academiei Române, din care a fost înlăturat în anul 1948; repus în drepturi ca membru titular la 3 iulie 1990.

Membru al unor reprezentative instituții științifice din țară și de peste hotare.

Deputat în Parlamentul României, ales începând din anul 1927 în toate legislaturile de până în anul 1940 (inclusiv în Parlamentul carlist la ale cărui lucrări, totuși, n-a luat parte).

În Partidul Național Liberal-PNL a început să activeze mai pregnant din anul 1926. A fost exclus din PNL la 7 iunie 1930, datorită faptului că s-a disociat de atitudinea anticarlistă a partidului condus de unchiul său Vintilă I. C. Brătianu. Disidența sa, denumită Partidul Național Liberal-Gheorghe Brătianu (15 iunie 1930 - 10 ianuarie 1938) – care a avut și organul de presă *Mișcarea Moldovei* (1930-1938) – a revenit la matca liberală tradițională în preajma iminentei lovituri de Stat, plănuită de Regele Carol al II-lea pentru 10 februarie 1938.

Gheorghe Brătianu s-a aflat în bune relații cu Mareșalul Ion Antonescu, cu secondantul acestuia în treburile guvernamentale, Mihai Antonescu. În virtutea acestor sentimente reciproc nutrite de istoric și de Conducătorul Statului, Gh. Brătianu a fost folosit ca emisar al unchiului său Dinu Brătianu (președinte al PNL) și al președintelui PNT, Iuliu Maniu, pentru a negocia cu Antoneștii încheierea armistițiului, cu un ceas mai devreme, de către România cu Națiunile Unite. Și astăzi nu este pe deplin elucidat modul în care și-a îndeplinit Gh. Brătianu demersul pe lângă Mareșalul Antonescu. Cert este faptul că, în confuzia creată (cu voie ori fără voie), conjurații s-au grăbit să declanșeze puciul palatist de la 23 august 1944, cu consecințele care se cunosc deja foarte bine.

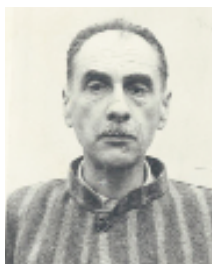
În procesul pentru comunizarea României au căzut victime aproape toți potrivnicii noului regim politic de import sovietic. Gheorghe Brătianu însuși a fost exclus din învățământ, demis de la conducerea Institutului „N. Iorga” și din septembrie 1947 i-a fost fixat domiciliul forțat. În noaptea de 5/6 mai 1950 a fost arestat și depus în pușcărie – unde a fost asasinat sau și-a pus singur capăt zilelor, nemaiputând îndura regimul draconic la care era supus.

Cât de trist este uneori studiul istoriei. Iată, bunăoară, cazul lui Gheorghe Brătianu. Fiu al marelui bărbat de Stat Ionel Brătianu, istoric prodigios, în politică sedus mult timp de himerele carliste – Gh. Brătianu deși n-a fost nici măcar ministru în țara sa, a avut totuși parte de sfârșitul macabru dintr-o sordidă celulă de penitenciar.

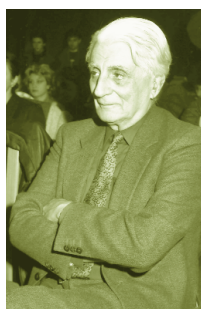
Istoricul s-a salvat în posteritate prin opera lui extrem de valoroasă. Dar prea puțin experimentatului om politic i-a fost hărăzit de către năimiți, nemeritul, absurdul sfârșit de viață.

Și ca un făcut, ultimii Brătieni, deși n-au avut nici pe departe valoarea politică și anvergura bărbaților de Stat ale primilor Brătieni, au pățimit cel mai mult pe ultimul drum al „Damascului politic“.

Scrieri: *Criza ideii de progres* (1928); *Recherches sur le commerce Gènois dans a Mer Noire au XIII éme siècle* (1929); *Intransigență și trancațiune* (1932); *Politica externă a lui Cuza Vodă* (1932); *Problema noilor elite* (1933); *Napoleon III et les nationalités* (1934); *Către luptătorii și prietenii Partidului Național Liberal* (1934); *O enigmă și un miracol istoric: poporul român* (1940); *Droits nationaux et historiques* (1943); *Temeiuri istorice ale ideii naționale* (1943); *Formules d'organisation de la paix dans l'histoire universelle* (1945); *Tradiția istorică despre întemeierea statelor românești* (1945); *Marea Neagră. De la origini până la cucerirea otomană* (1988); *Sfatul domnesc și adunarea stărilor în Principatele Române* (1995); *Acțiunea politică și militară a României în 1919, în lumina corespondenței diplomatice a lui Ion I. C. Brătianu*, editor (1940).

Gheorghe I. Brătianu,
deținut politic.

VINTILICĂ BRĂȚIANU

Născut la 21 octombrie 1914, în București – a decedat la 1 iunie 1994, în București. Fiu al lui Vintilă I. C. Brătianu. Absolvent al Liceului „Dimitrie Cantemir“ din București și al Școlii de ofițeri de rezervă, de unde a primit gradul de sublocotenent de geniu (în anul 1933). Studiile superioare în științe economice le-a urmat la Oxford University (din anul 1934). Inginer constructor-diplomat al Politehnicii Federale din Zürich (în anul 1939). Specializări în management, bussines administrativ la Universități americane.

Absolvent al Școlii de aviație de la Ghimbav, din toamna lui 1941 a luptat în războiul din Răsărit, în cadrul Grupului 7 al Aviației de vânătoare „Popișteanu“.

După manifestația proregală și anticomunistă de la București – 8 noiembrie 1945, Vintilă Brătianu a fost arestat și eliberat abia în ianuarie 1946, și nevoit să trăiască ascuns, până în luna mai 1947, când a părăsit țara în mod clandestin și s-a stabilit în Occident. Era și cazul să facă acest pas, fiindcă deja în noiembrie 1946 fusese judecat în lipsă și condamnat la muncă silnică pe viață.

În anii exilului a activat în Comitetul politic românesc de la Paris, în Comitetul Național Român din SUA, condus de generalul Nicolae Rădescu. Membru fondator al Asociației pentru Drepturile Omului în România, cu sediul la Paris.

A revenit pentru prima oară în țară în ianuarie 1990 – remarcându-se ca o prezență activă în presă și în campaniile electorale. Din iunie 1991 a început demersurile stăruitoare pentru unificarea într-un singur partid politic a întregii mișcări liberale, disipată în mai multe formațiuni.

S-a stabilit definitiv în România, din primăvara anului 1992, consacându-și toate energiile pentru constituirea prin unire și prin absorbție a unui Partid Național Liberal puternic, chezaș al dezvoltării țării pe calea democrației.

Președinte al Partidului Liberal - '93, din 20 februarie 1993. După demisia de la conducerea PL - '93, la 20 februarie 1994, a creat un Grup de Unitate Liberală – ideal în care a crezut și pentru care a militat până la sfârșitul vieții.

Unul din puținii Brătieni scăpați dincolo de Cortina de Fier, care după căderea comunismului a năzuit la refacerea și europeanizarea istoricului Partid Național Liberal, atât de necesar în contextul tranziției din România postdecembristă.